

SPRAWOZDANIE

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Białorutenistyka po 2020 roku: kontynuacja badań i nowe wyzwania” (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 29-30.06.2023)

W dniach 29-30 czerwca 2023 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyła się pierwsza edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Białorutenistyka po 2020 roku: kontynuacja badań i nowe wyzwania”. Konferencja została poświęcona szeroko rozumianej białorutenistyce, w szczególności wybranym zagadnieniom z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa białorutenistycznego, historii Białorusi, relacjom polsko-białoruskim dawniej i dziś, kondycji kultury białoruskiej wobec procesów demograficznych oraz współczesnych zmian geopolitycznych. Organizatorami wydarzenia, połączonego z obchodami jubileuszu trzydziestolecia białorutenistyki na UMCS, były Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa oraz Instytut Historii.

W konferencji wzięło udział ponad pięćdziesięciu uczestników z dziewięciu państw: Polski, Białorusi, Ukrainy, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Czech, Litwy, Słowacji oraz Australii. Najliczniejszą grupę stanowili badacze polscy, reprezentujący Instytut Sławistyki PAN, Uniwersytet Warszawski, Akademię Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Wrocławski, UMCS.

Konferencję otworzył prof. dr hab. Arkadiusz Bałajewski, dyrektor Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS, który w swoim wystąpieniu nawiązał do dłużej trwającej tradycji badań białorutenistycznych na lubelskiej uczelni. Podkreślił, że sympozja naukowe poświęcone problematyce białorutenistycznej są organizowane przez Wydział Filologiczny od kilkudziesięciu lat i cieszą się dużą popularnością w polskim i białoruskim sławistycznym środowisku naukowym, stanowiąc ważny czynnik konsolidacyjny sprzyjający nawiązaniu kontaktów naukowych. Tu spotykają się filolodzy, historycy, kulturoznawcy, socjologowie, etnografowie, religioznawcy, a tak-

że doktoranci i studenci różnych kierunków, wydziałów i uczelni. Stałe i wciąż powiększające się grono osób zainteresowanych problematyką slawistyczną sprzyja głębszemu poznaniu naszych wschodnich sąsiadów, ich kultury, historii i literatury, co z kolei przekłada się na systematycznie rosnącą liczbę publikacji naukowych i popularnonaukowych.

Potrzeba intensyfikacji badań białorutenistycznych była powtarzającym się motywem w części plenarnej, odbywającej się w formie debaty pod nazwą *Białorutenistyka na tle wojny, represji, emigracji*. W panelu, moderowanym przez prof. dr hab. Siergieja Kowalowa, wzięło udział dziesięć osób. W toku dyskusji poruszano między innymi wybrane kwestie związane z aktualną sytuacją polskiej i europejskiej slawistyki, kształceniem slawistycznym na różnych szczeblach edukacji i w różnych ośrodkach naukowych, wyzwaniami stojącymi obecnie przed środowiskiem naukowym, perspektywami badawczymi stojącymi przed badaczami rozpoczynającymi pracę naukową.

W dalszej części konferencji prace przebiegały w trzech sekcjach: historyczno-kulturowej, językoznawczej oraz literaturoznawczej. W sekcji historyczno-kulturowej, której przewodniczył dr hab. Dariusz Tarasiuk, wygłoszono dwanaście referatów poświęconych dawnej i współczesnej kulturze Białorusi. Ponad połowa wystąpień dotyczyła sytuacji w naszej części Europy po 2020 roku (m. in. R. Radzik, *Protesty 2020 roku na Białorusi i ich następstwa w badaniach socjologicznych*, D. Pergl, *Memory battles in the Belarusian protest: Framing analysis and processes of reanimation of symbolic memories*, В. Гушчава, *Стратэгіі канструіравання ідэнтычнасці пратэстоўцаў у 2020 годзе (на матэрыяле пастоў у Facebook)*, С. Марозаў, *Фарміраванне пантэона дзеячаў эпохі Вялікага Княства Літоўскага ў беларускай палітыцы памяці (1991-2023)*, W. Borecka, *Religijność młodzieży akademickiej wschodniej i zachodniej części Białorusi. Analiza socjologiczna praktyk religijnych*).

W sekcji językoznawczej, obradującej pod przewodnictwem dr hab. Jadwigi Kozłowskiej-Dody, wygłoszono dziesięć referatów z zakresu m.in. przekładoznawstwa (A. Кожынава, *Сляды Вульгаты ў перакладзе Францыска Скарыны*), frazeologii (A. Olecka, *Біблейское имя в составе белорусских и польских фразеологизмов*), onomastyki (P. Złotkowski, *O frekwencji imion używanych do nominacji kobiet warstwy mieszczańskiej i chłopskiej środkowo-zachodniego Podlasia (XVII-XVIII w.)*), M. Sajewicz, *O etymologii wybranych nazwisk mieszkańców wsi Lewkowo Nowe w powiecie hajnowskim na Białostoczczyźnie*), historii języka (A. Рудэнка, *Беларус, беларускі: гісторыя найменняў айчыны і суайчыннікаў*, С. Запрудскі, *Значэнне польскага складніка ў фарміраванні вобраза беларускай мовы ў лінгвістыцы першай трэці XIX ст.*), lingwistyki kulturowej (J. Kozłowska-Doda, *Моўная карціна беларускай сям'і на матэрыяле прыказак і фразеалагізмаў*, В. Трацяк, *Будучыня беларускай мовы. Перспектывы развіцця*) oraz glottodydaktyki (Л. Плыгаўка, *Стратэгіі выкладання беларускай мовы як замежнай і іх метадычная рэалізацыя*).

Obradująca pod przewodnictwem prof. dr hab. Siergieja Kowalowa najbardziej liczna sekcja literaturoznawcza koncentrowała się wokół zagadnień zróżnicowanych

tematycznie i metodologicznie. Prezentowane referaty były poświęcone znanym i mniej znanym pisarzom i poetom dawnym i współczesnym (m. in. A. McMillin, *Honesty and Harmony in the Early Poetry of Hanna Komar*, М. Хаўстовіч, *Юльян Ляскоўскі як беларускамоўны літаратар*, А. Данільчык, *Аўтарская стратэгія і станаўленне творчай індывідуальнасці: Яўгенія Янішчыц і Вольга Седакова*, S. Kowalow, *Проза Алега Мінкіна: традыцыі і наватарства*), wybranym dziełom literackim (m. in. M. Rutz, *Oryginały nieznanne: Dekonstrukcja nacjonalnych praktyk edytorskich na przykładzie wczesnonowożytnych intermedii białoruskich*, I. Lappo, „Дзяды” Адама Міцкевіча ў беларускім тэатры, А. Alsztyniuk, *Чалавек і час у прозе Алены Брава: аповесць „Каменданці час для ластавак”*, N. Pazniak, «Ды няма ў мяне ніякай дэпрэсіі»: меланхолія як адсутнасць палітычнай суб’ектнасці ў прозе Альгерда Бахарэвіча, K. Drozd-Urbańska, *Obraz protestów w 2020 r. w białoruskiej literaturze na przykładzie zbioru opowiadań Alhierda Bacharewicza „Ператрус у музэі”*, N. Rusiecka, *Кніжныя выданні беларускай паэзіі пасля 2020 г.*), a także zjawiskom literackim (m. in. U. Veryna, *Рускамоўныя пісьменнікі ў транснацыянальнай літаратурнай прасторы Беларусі 1920-1930-х гадоў: парадоксы і непазбежнасць няпоспеху калектыўнага праекта*, Г. Міхальчук, *ПЭНаўскія конкурсы маладых літаратараў і іх роля ў кансалідацыі пісьменніцкіх сіл у беларускім літаратурным працэсе пачатку XXI стагоддзя*).

Konferencja była znaczącym wydarzeniem naukowym nie tylko dla lubelskiego środowiska naukowego. Duże zainteresowanie sympozjum dowiodło, że badania białorusnistyczne są kontynuowane w licznych ośrodkach naukowych w Polsce i za granicą pomimo warunków nie sprzyjających mobilności naukowców w obliczu trudnej sytuacji geopolitycznej. W środowisku naukowym nadal trwa i rozwija się współpraca oparta na wymianie informacji, materiałów źródłowych i doświadczeń. Współpraca ta daje nadzieję, że białorusnistyka przyciągnie kolejne pokolenia badaczy.

Artykuły pokonferencyjne ukażą się w roczniku naukowym „Studia Białorusnistyczne”, wydawanym przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Agnieszka Goral

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej